

Saimaannorppa

Uutiskirje maaliskuu 2021

Talven iloja, kevään aurinkoa!

Talvi on saatu Saimaalle. Norpan pesinnän suhteen ollaan toiveikkaita, mutta vielä on jännättävää siinä, miten kevät etenee. Asiasta lisää tässä kirjeessä.

Ajankohtainen jännittämisen aihe on myös kalastusrajoitusasetuksen uusiminen saimaannorpan suojelemiseksi. Keväällä astuu uusi asetus voimaan seuraavaksi viideksi vuodeksi. Se on parhaillaan valtioneuvoston käsittelyssä, ja siitäkin lisää edempänä kirjeessä.

Kevättalvi on hienoa ulkoilu-aikaa. Mikäli liikut Saimaalla, muistathan kiertää kaukaa norppa-alueiden saarien ja luotojen kinosrannat. Siellä ne norpat ja kuutit juuri nyt lymyilevät ja tarvitsevat pesimärauhaa. Annetaan se niille!

Korona-aika jatkuu eikä tapahtumia voida edelleenkään järjestää. Esimerkiksi katiskatalkoot ja osittain kouluvierailut ovat nyt tauolla. Myös Kuutin synttärit -tapahtuma jäi tänä vuonna järjestämättä. Näihin palataan, kunhan tilanne sen taas sallii. Varovasti näiden suhteen katsotaan tulevaisuuteen ja alustavasti suunnitellaan tulevia tapahtumia.

Siihen asti pidetään huolta itsestämme ja toisistamme sekä terveydestä ja turvaväleistä!

Rannoille kinostunut lumi saattaa pitää sisällään norpan pesän. Jätetään siis rantakinokset rauhaan! Kuva: Ismo Martinen.

Muistathan seurata norppatiedotusta myös täältä:

[Saimaannorppa-Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton saimaannorppa-sivut](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piirin Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piirin Facebook](#)

Lisäksi Saimaa- ja norppa-asioita on vaihtelevasti esillä myös muilla luonnonsuojeluliiton Saimaan alueen piirien ja paikallisyhdistysten sivuilla.

Tulevia tapahtumia:

Monet tapahtumat ovat nyt tauolla vallitsevan koronapandemian takia. Jotain on kuitenkin tiedossa, joskin muutoksia voi tulla:

7.4. Luontokeskiviikko-webinaari norppateemalla. Lisätietoa [Suur-Savon Isystä](#).

19.6. "Vaihda verkot katiskaan" -tapahtuma Juvalla (Etelä-Savo)

30.6. Lasten toimintaviikon Hulivili-karnevaalin luontopäivä Mikkeliissä (Etelä-Savo)

3.-4.7. Kangaslampi-päivät norppateemalla (Pohjois-Savo)

28.8. Sataman valot -tapahtumassa Lappeenrannassa norppainfoa (Etelä-Karjala)

Tervetuloa mukaan!

Saimaannorpan pesimätilanne

Alkuvuodesta Saimaalle tuli talvi: jättä, lunta ja pakkasta. Lunta kinostui siinä määrin, että varsinkaan eteläisellä Saimaalla ei juurikaan tarvinnut tehdä apukinoksia. Keski- ja pohjoisosiin Saimaata apukinoksia on tehty noin 70 kpl ja keinopesiä on asennettu 10 kpl. Saimaannorpan pesinnän onnistumisen suhteen ollaan nyt erittäin toiveikkaita. Sanomalehti [Uutisvuoksi uutisoi aiheesta 27.2.](#)

Kuutit syntyvät juuri näinä päivinä ja tarvitsevat vielä ainakin kuukauden ajan lumipesän suojaa. Leuto jakso plussakeleineen on herättänyt norppien ystävissä huolta, mutta suurempaa hätää ei pitäisi olla. Luovassa on taas pakkasia. Leuto sää lyhyenä ajanjaksona tekee norpan pesille hyvää, kun lumi tiivistyy ja sen jälkeisten pakkasten ansiosta taas kovettuu. Pesä saa paksun panssarikuoren, ja siitä tulee kestävä. Nyt vain toivotaan, että uutta lämpöjaksoa ei tule liian aikaisin ja liian pitkänä, jotta pesät kestävät kasas- mielellään huhtikuun alkupuolelle saakka.

Lumipesä antaa kuutille parhaan mahdollisen suojan kylmältä, pedoilta ja häiriöltä. Niinpä on erittäin tärkeää, että norppa-alueilla rantojen lumikinosten läheisyydessä vältetään kaikenlaista liikkumista. Pesä ei näy kinoksesta päällepäin, joten koskaan ei voi varmuudella tietää, mihin rantakinokseen norppa on pesänsä kaivanut. Norppien on nyt tärkeää saada nauttia pesimä- ja imetysrauhasta.

Nestorin nimipäivä oli 26.2. ja on sanottu, että se on saimaannorpan syntymäpäivä. Koronapandemian takia kuutin syntymäpäiväjuhlaa ei tänä vuonna järjestetty, mutta kuuttia onnitteltiin [saimaannorppafb:ssa](#).

Onnittelukortti kuuteille 26.2. Kuva: Ossi Kokki.

Saimaannorpan pesä on kinoksen sisällä oleva luola, jossa kulkuaukkona on avanto. Norpalle on tärkeää saada itse kaivaa ja sisustaa luolaansa. Kuutti osallistuu rakennuspuuhiin kaivamalla omia käytäviä ja avantoja. Kuva: Antti Franssila.

Kalastusrajoitukset saimaannorpan turvaksi

Kalastusrajoitusasetus saimaannorppien turvaksi uusitaan viiden vuoden välein, ja nyt on taas sen aika. Uusi asetus ja sen pohjalta tehtävät sopimukset osakaskuntien kanssa tulevat voimaan 15.4.

Työtä on pohjustanut maa- ja metsätalousministeriön asettama Saimaannorppa ja kalastus -työryhmä, joka työskenteli loppuvuodesta 2019 lähtien. [Työryhmän raportti ja esitys](#) luovutettiin maa- ja metsätalousministeri Jari Lepälle 21.1.2021.

Työryhmä ei ollut yksimielinen esityksessään. Suuri kiistakapula on ollut jo pitkään se, että pitäisikö verkkokalastusrajoituksia jatkaa heinäkuun loppuun vai pitäytyä nykyisessä kesäkuun loppuun asti kestävässä rajoituksessa. Työryhmä ei tähän virallisesti ottanut kantaa vaan teki vaikutusarvion. Luonnonsuojeluliitto on sitä mieltä, että saimaannorpan kalanpyydyskuolemat pitää pyrkiä lopettamaan kokonaan, mutta katsoi tässä tilanteessa, että nyt olisi erittäin tärkeää saada vähintään heinäkuu rajoitusten piiriin. Heinäkuussa tapahtui viime asetuskaudella puolet kaikista verkkokuolemista. Heinäkuuta puolsi myös kahden yleisökyselyn tuki sekä taustalla kansalaisaloite verkkokalastuksen kieltämiseksi saimaannorpan elinalueilla ympäri vuoden. Niinpä luonnonsuojeluliitto jätti esitykseen [eriävän mielipiteen](#) yhdessä Itä-Suomen yliopiston, WWF:n ja Saimaan Norppaklubin kanssa. Eriävässä vaadittiin myös muikkuverkkojen palauttamista rajoitusten piiriin sekä riittäviä suojavyöhykkeitä aluerajauksiin saimaannorpan levinneisyyden reuna-alueilla. Eriävästä mielipiteestä tehtiin myös yhteinen [tiedote](#).

Eriävän mielipiteen jätti myös [ympäristöministeriö](#) (heinäkuu, muikkuverkot) sekä täydentävän mielipiteen [Metsähallitus](#) (heinäkuu).

Kuitenkin jo raportin ja esityksen luovutustilaisuudessa ministeri Leppä ilmoitti, että hän ei tule esittämään heinäkuuta ja muissa kohdin esittää asetusta raportin mukaisesti.

Prosessi jatkui niin, että asetusluonnos oli lausunnolla 26.2. asti. Perjantaina puoleen päivään mennessä maa- ja metsätalousministeriöön oli tullut 135 lausuntoa. Myös luonnonsuojeluliitto jätti [lausunnon](#) ja [tiedotti](#) siitä. Lausuntoja jättivät myös sen Saimaan alueen piirit sekä muutamat paikallisyhdistykset. Myös yksittäiset ihmiset ja mm. matkailuyrittäjät ovat lausuneet norpan suojelun puolesta. Kiitos kaikille!

Erittäin ilahduttavaa oli Lappeenrannan kaupunginhallituksen [lausunto](#) ja vahva tuki norpan puolesta. On kuitenkin tiedossa, että monet kunnat ja osakaskunnat vastustavat kalastusrajoitusten tiukentamista.

Nyt on sitten valtioneuvoston tehtävä päättää, miten asetus ja sopimukset lopulta kirjoitetaan. Ympäristöministeri Krista Mikkonen on aivan eri linjoilla kuin maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä, joten vääntöä on tiedossa. Surullista tässä tilanteessa on se, että saimaannorpan suojelun tehostamisella ja kalastusrajoitusten lisäämisellä norpan turvaksi on kansalaisten ja Saimaan alueen asukkaiden enemmistön tuki, mutta se ei näytä vaikuttavan päätöksentekoon.

Kaarina Tiaisen [blogi](#) aiheesta.

Saimaannorppien kalanpyydyskuolemat ovat eettisesti ja eläinsuojelun näkökulmasta kestävämmä. Kuvan kuutti hukui Pihlajavedellä ja kuvaaja Juha Taskinen siirsi sen kuvausta varten kirkkaampaan veteen Punkaharjun kupeelle. Kuva: Juha Taskinen.

Yhteinen saimaannorppamme LIFE

Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanke käynnistyy hitaasti ja hieman kangerrellen, mutta varmasti. Korona on aiheuttanut siinä määrin epävarmuutta, että esimerkiksi tapahtumia ja talkoita ei ole vielä voitu käynnistää. Hankkeen järjestäytymiskokouskin pidettiin vasta maaliskuun alussa. Hankkeen verkkosivut aukeavat lähiaikoina osoitteessa metsa.fi.

Mutta suunnitelmia on, niitä päivitetään, ja jossain vaiheessa työ etenee paremmin. Luonnonsuojeluliitossa suunnittelemme mm. kiertävää norppanäyttelyä ja muuta ympäristökasvatusmateriaalia, katiskatalkoita ja talkoiden kohderyhmiä, katiskatapahtumia, osallistumista erilaisiin yleisötapahtumiin sekä apukinos-, keinopesä- ja pesälaskentatöitä. Hankkeen verkkosivut tulevat aikanaan. Kerromme kaikesta lisää sitä mukaa, kun hanke etenee.

Luonnonsuojeluliitto on mukana mm. norppaturvallisen kalastuksen edistämisessä sekä norpan pesinnän auttamisessa. Kuvat: Kaarina Tiainen, Miina Auttila/Itä-Suomen yliopisto, hyljetutkimus.

Ympäristökasvatus (CoExist-hanke)

Koulu- ja päiväkotivierailut ja siten norppaoppituntien pitäminen on ollut rajoitettua koko talven. Viime vuoden puolella pidettyjen muutaman etäoppitunnin lisäksi norppateemaa on pidetty esillä ulkona tapahtuvilla vierailuilla ja ulkoleikkien avulla. Hankkeen ympäristökasvattaja Jannika Paananen ja Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiirin luontokasvattaja Anne Kuhanen ovat vetäneet reippaita ulkoretkiä, -leikkejä ja -tietoiskuja norpasta pitkin talvea useassa päiväkodissa ja koulussa.

Opetusmateriaalia on lainattu muutamalle päiväkodille, ja tämä toiminta jatkuu edelleen. Lainattavia materiaaleja ovat kuvaesitys, oikean kokoiset pehmonorpat sekä norpan pesän pienoismalli. Samalla kouluille ja päiväkodeille jaettu esitteitä, julisteita ja norppaheijastimia.

Viikolla 8 Etelä-Karjalan kouluissa ja päiväkodeissa vietettiin [eräviikkoa](#). Luonnonsuojeluliitto vieraili hankkeen puitteissa kuudessa koulussa ja päiväkodissa, veti norppaoppitunteja 18 ryhmälle ja yhteensä 235 1-15-vuotiaalle lapselle ja nuorelle. Alkuun tunnit pidettiin sisätiloissa, mutta pahentuneen koronatilanteen takia lopulta ulkona.

Tällä hetkellä etäoppitunnit, ulkotunnit sekä materiaalin lainaus ovat mahdollisia, mutta oppitunteja sisällä sekä katiskatyöpajoja järjestetään joskus myöhemmin, kun tilanne sen taas sallii.

Lemin koulukeskuksessa pidettiin eräviikolla norppaoppitunteja ulkona auringonpaisteessa. Norppaa esittelee Jannika Paananen. Kuva: Kaarina Tiainen.

Saimaa Unescon luonnonperintökohteeksi

Kuten jo viime uutiskirjeessä kerrottiin, Saimaan norppasaaristoa ollaan hakemassa Unescon luonnonperintökohteeksi. Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri järjesti aiheesta webinaarin 4.2.2021. Webinaarissa hanketta valotettiin monesta eri näkökulmasta, ja se oli jo nyt saanut monenlaista innostusta eri tahoilta. Vahvana on ilman muuta Saimaan luonnon säilyminen tuleville sukupolville, siinä mukana tietysti norppa. Mutta tärkeää on myös Saimaan elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden säilyminen myös ihmisille, niin paikallisten asukkaiden ja loma-asukkaiden elinympäristönä kuin turistien vierailukohteena.

Webinaarista tehtiin [tallenne](#).

Esitys Saimaan norppasaaristosta luonnonperintökohteeksi on viety Suomen kansalliseen aieluetteluun, ja se on esitelty Unescolle. Varsinaista hakemusta on ryhdytty valmistelemaan. Nyt ollaan perustamassa ohjausryhmää ja työryhmää, joiden työn pitäisi olla valmis vuoden 2022 lopussa. Lopullista päätöstä luonnonperintökohteeksi odoteltaisiin vuonna 2024. Kaupunkipuiston perustaminen Savonlinnaan ja verkkokalastusrajoitusten päivittäminen paremmin norpan suojelemiseksi olisivat lisätuki hankkeen hyväksymiselle Unescossa.

[Mitä ovat maailmanperintö- ja luonnonperintökohteet?](#)

Saimaa-ilmiö

[Saimaa-ilmiö](#) toimii sateenvarjona Saimaan alueen kaupungeille ja kunnille, jotka Savonlinna kärkenä haavevat Euroopan kulttuuripääkaupungin titteliä vuodelle 2026. Saimaannorppa ja Saimaan luonto on tässäkin hankkeessa nostettu voimakkaasti vahvuudeksi ja vetovoimatekijäksi.

Saimaa-ilmiössä yhdistyy monenlainen kulttuuri ja tekeminen, mutta myös ympäristökasvatus on nostettu tärkeäksi teemaksi. Tavoitteena on lanseerata lapsille erityinen "Norppakasvatusoppimäärä", joka yhdistyy vuonna 2026 lastenkulttuuritoimijoiden taideprojekteihin eri puolilla Itä-Suomea. Luonnonsuojeluliitto ja Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanke on tässä mukana tukemassa monialaista norppaympäristökasvatuksen toteuttamista ja tuomassa siihen sisältöä.

Saimaa-ilmiön hakukirja jätetään huhtikuussa 2021 ja päätöstä odotellaan kesäkuussa 2021. Savonlinnan (Saimaan) ohella kulttuuripääkaupunkikisan loppumetreillä ovat mukana Tampere ja Oulu.

Aurinkoisin terveisin

Kaarina Tiainen
saimaannorppakoordinaattori
kaarina.tiainen@sll.fi
p. 050 530 3270

Hanne Kosonen
Hankekoordinaattori, norppatiedottaja
Yhteinen saimaannorppamme LIFE
hanne.kosonen@sll.fi
p. 040 194 1885

Jannika Paananen
ympäristökasvattaja, ENI CBC CoExist -hanke
jannika.paananen@sll.fi
p. 040 528 0785

Marjaana Kovanen
Hanketyöntekijä
Yhteinen saimaannorppamme LIFE
marjaana.kovanen@sll.fi
p. 044 776 4230